

Nestvarna, čudesna, oaza mira, prelijepa.

To su riječi kojima putnici namjernici opisuju planinu Lukavicu, koja se nalazi na tridesetak kilometara od Nikšića i koju "svojataju" Nikšićani, Danilovgrađani, Kolašinci i Podgoričani. A ona pripada svima i lukavo čuva svoju ljepotu za sve one dobronamjernike koji dođu da je posjete. Okružena vrhovima Malog i Velikog Žurima, Gackove grede, Borovnika i Maganika, Lukavica posjetiocu pruža širinu livada, visinu neba, gordost vrhova i daljinu pogleda.

Oni koji je često pohode kažu da ne znaju kada više općini čovjeka - ljeti, kada je okupana suncem i odjevena cvjetnim poljima, ili zimi, kada sama druguje sa nebom.

Ekipa „Vijesti“ odlučila je da posjeti Lukavicu u danima kada je na njenim obroncima jesen na izdisaju, a zima već najavljuje dolazak.

Iako je Veliki Žurim (2.035 metara nadmorske visine) zbog svoje visine vjerovatno „gazda“ među lukavičkim vrhovima, Mali Žurim (1.965 metara) ipak je „gospodar“. Sva ona gordost i ljepota koja krasi vrhove crnogorskih planina slila se u Malom troglavom Žurimu. A između njih ušuškan stoji Zagarački katun i dvojica gorštaka, Rajko Filipović i Petar Raičević, koji ne mogu bez Lukavice. A ni ona bez njih, jer nije Lukavica navikla bez vrijednih domaćina.

Sada ih je, nažalost, sve manje. A turista koji otkrivaju ovu nestvarnu ljepotu sve više.

“Na Lukavici sam se praktično rodio. Nije bilo godine da ovdje ne dođem makar deset dana.

Zadnjih 25 godina sam ovdje po cijelo ljeto. Lukavica je zaista predivna”, kaže

četrdesetčetvorogodišnji Rajko čije stado broji 150 ovaca, devetoro goveda, četvoro konja i nekoliko koza.

Zagarački katun se nalazi na 1.650 metara nadmorske visine. Još samo koja “stepenica” mu fali do neba. Ali ne da Mali Žurim da se iko primakne nebu. Ono je rezervisano samo za njega.

“Sve manje je stočara. Ruku mi drži još samo Petar Raičević. Zato ljeti ima dosta turista.

Dolaze ljudi sa svih strana da posjete ove vrhove. A tu je blizu i Kapetanovo jezero. Prije dva vikenda došla su četiri autobusa turista”, priča Rajko dok njegov najmlađi sin Božo pokazuje šta sve znaju on i njegov konj Zekan.

Spojili se kao jedno i iako su tu još dva konja i njihova majka Lasta, sa kojom Božo najčešće ide do podnožja gdje su Bare Bojovića, ovaj dvanaestogodišnjak priznaje da mu je Zekan najviše prirastao srcu.

“Volim ja sve konje, ali Zekana posebno. Za njega mi ne sedlo ne treba. A naučio sam da jašem kada sam imao tri godine. I nije me bilo strah. I znam sve oko stoke da radim”, ne bez ponosa kaže Božo i kao pravi domaćin vodi u obilazak okoline.

“Ova voda se zove kamenica. I ljeti i zimi je hladna. Znaš, ta voda je još iz turskog doba”, priča Božo i drago mu što može da mi ispriča nešto što neko ne zna.

Kaže, težak je život njegovih roditelja, ali možda će i on kada odraste biti stočar. Još nije odlučio, ali zna da bez konja i Lukavice ne može.

“Ovo nam je stara koliba. Kupili smo je od nekih ljudi i u lošem je stanju. Ali znaš, sada pravimo novu. Pogledaj, već smo dosta uradili. I biće lijepa”, pun je priče najmlađi Filipović. Ima još dvije sestre i brata koji će uskoro postati punoljetan, a sva imena upisana su na listri kolibe. Tek da se zna ko u njoj stanuje.

Sunce okopnilo snijeg pa niza stranu treba biti pažljiv. Noge same lete.

“A ništa strašno. I ja često padnem. Eto, samo što si se skvasila. Prati tragove konja. Jeste da su duboki, ali bolje ti je tako. I idi ukoso. Sigurnije je”, savjetuje me iskusni dvanaestogodišnjak.

I njegova majka Jelena od malih nogu “druži” se sa Lukavicom. Rodom je od Bečanovića, iz nikšićke Župe, tako da su joj Lukavica i katuni odmalena suđeni.

“Navikla sam od malih nogu da se bavim stočarstvom. Teško je, ali mora se. A Lukavica mi dođe, kao druga kuća. Prodajemo sir, skorup, jagnjad, telad. Srećom, imamo stalne kupce i sva nam je unaprijed rasprodato”, kaže Jelena.

Svi bi da žive u gradovima, ali ne može, neko mora i na planini.

Rajku krivo što ljudi sve više zaziru od stočarstva. Nemaju posla, kaže, ali od stoke bježe k'o od đavola.

“Neće više niko da čuva stoku. Svi bi u gradovima da žive, ali ne možemo svi u grad. Mora neko i na selo i na planinu. Ima dosta školovanih bez posla. A ovdje je lako posao naći ko hoće da se bavi stočarstvom. No neće niko”, kaže vrijedni domaćin.

Na Lukavicu izdiže pet plemena: Župljani, Zagarčani, Piperi, Moračani i Rovčani. Kažu kada je kralj Nikola Zagarčanima dao da izdižu na planinu na kojoj ima 365 izvora, za svaki dan po jedan, zabranio im je da obrađuju zemlju. Oni se toga pridržavaju i danas.

“Vidiš ima ovdje dosta katuna, vikendica. Ali, samo mi i Raičevići smo cijelo ljeto ovdje”, kaže Božo dok idemo kod Raičevića.

Petar Raičević kroz osmijeh kaže da je Rajku obećao da ga neće ostaviti samog da se “bori” sa planinom, a njegova supruga Stanka se ljuti što nećemo da jedemo.

“Ma ogladnjeli ste od puta. A i svjež vazduh je ovdje. Evo, taman sam hljeb ispekla. Ajde, uzmite samo hljeba i skorupa, tek toliko da se okrijepite”, navaljuje Stanka.

I njoj je Lukavica, priznaje, ušla pod kožu. A kome i ne bi. Dovoljan je pogled pa da vas zarobi. I da zaboravite na mokre čarape i na vlažne farmerice, na vožnju traktorom, opasnu krivinu i visoki namet, preskakanje izvora i pješačenje. I da pamtite samo nebo, beskrajnu širinu, ljepotu i vrhove Žurima.

Izvor: putokaz.me